

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика, населението на област Добрич в края на 2021 г. е **167 314 души**, което представлява 2.4% от населението на България (6 838 937 души) и нарежда областта на 15-о място по брой на населението непосредствено след област Шумен (169 423 души) и преди област Кърджали (161 024 души). **В сравнение с предходната година населението намалява с 2 984 души, или с 1.8%**. Мъжете са 80 910 (48.4%), а жените - 86 404 (51.6%), или на 1 000 мъже се падат 1 068 жени, при 1 065 жени за страната.

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-о преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка¹ от Преброяване 2021, очаквания брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на област Добрич **към 7 септември 2021 г. е 139 782 души**.

Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалният брой на лицата пребиваващи на територията на страната. Ето защо в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на получените резултати от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на базата на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с проекта на Национална статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

Промените в броя и структурите на населението през 2021 г. се определят от основните тенденции в демографските процеси в областта.

- Намалява броят на живородените деца, коефициентът на обща раждаемост остава непроменен;
- Нараства броят на умрелите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Нараства детската смъртност;
- Нараства броят на сключените граждански бракове, намалява броят на бракоразводите;

¹ [Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година \(nsi.bg\)](https://www.nsi.bg)

Раждаемост

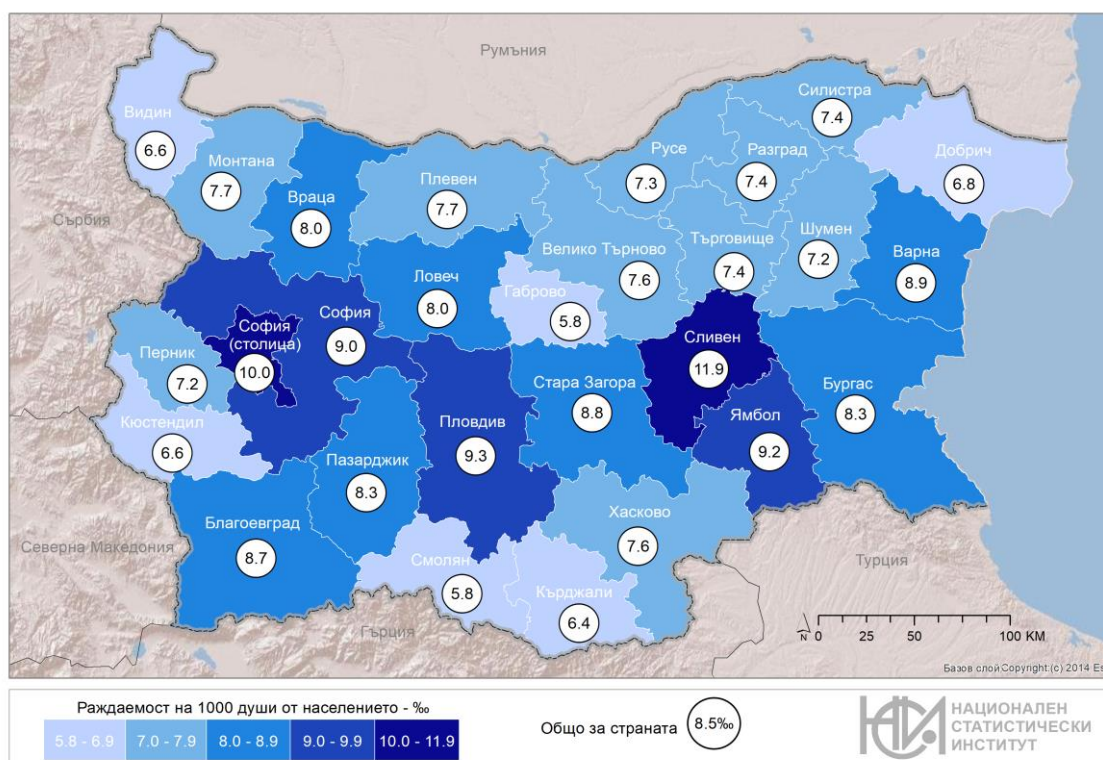
През 2021 г. в област Добрич са регистрирани 1 151 родени деца, като от тях **1 144 (99,4%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 80 деца, или с 6.5%.

Коефициентът на обща раждаемост² през 2021 г. е 6.8‰, при 8.5‰ за страната и остава непроменен спрямо 2020 година.

Броят на живородените момчета (594) е с 44 по-голям от този на живородените момичета (550), или на 1 000 живородени момчета се падат 926 момичета.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 11.9‰, София (столица) - 10.0‰ и Пловдив - 9.3‰. В двадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Кърджали - 6.4‰, и Смолян и Габрово - по 5.8‰.

Фиг. 1. Коефициент на раждаемост по области през 2021 година

Броят на децата, родени от майки под 18 години, нараства от 53 през 2020 г. на 64 през 2021 година. Родените от жени на възраст 40 и повече навършени години нараства от 33 през 2020 г. на 34 през 2021 година.

Тоталният коефициент на плодовитост³ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2021 г. **средният брой живородени деца от една жена е 1.37, при 1.58 за страната.**

² Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

³ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

През 2021 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете остава непроменена спрямо 2020 г. - 26.1 години. В регионален аспект средната възраст при раждане на първо дете варира от 22.6 години за област Сливен до 30.5 години за област София (столица). Общо за страната този показател е 27.5 години.

През 2021 г. в област Добрич са регистрирани 19 случая на многоплодни раждания, което е с 1 случай по-малко отколкото през 2020 година. При всички случаи са родени по две деца.

През 2021 г. броят на извънбрачните раждания е 704, или 61.2% от всички раждания. Относителният дял на извънбрачните раждания в селата (61.2%) е по-висок отколкото в градовете (61.1%). За 81.4% от извънбрачните раждания има данни за бащата, което означава, че тези деца най-вероятно се отглеждат в семейна среда от родители, живеещи в съжителство без брак.

В регионален аспект най-висок е относителният дял на извънбрачните раждания в областите Видин (76.9%) и Ловеч (76.3%). Този дял е над 50.0% във всички области на страната с изключение на Благоевград (49.2%), Разград (46.8%) и Кърджали (39.4%).

Смъртност

Броят на умрелите лица в област Добрич през 2021 г. е 3 948, а коефициентът на обща смъртност⁴ - 23.4‰. Спрямо предходната година броят на умрелите нараства с 686, или с 21.0%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо, като коефициентът на обща смъртност в страната е 21.7‰.

Смъртността сред мъжете (26.0‰) е по-висока в сравнение със смъртността сред жените (20.9‰). През 2021 г. на 1 000 жени умират 1 169 мъже.

С най-висока смъртност в страната са областите Видин - 32.3‰, Монтана - 30.8‰, и Кюстендил - 28.6‰. В седем области смъртността е по-ниска от общата за страната (21.7‰), като най-ниска е в София (столица) - 16.8‰.

През 2021 г. в областта са починали 8 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност⁵ е 7.0‰.

В регионален аспект през 2021 г. в общо единадесет области коефициентът на детска смъртност е по-нисък от средния за страната (5.6‰), като най-нисък е в областите Кюстендил - 1.3‰, Благоевград - 1.5‰, и София (столица) - 3.2‰. Най-висока стойност на коефициента на детска смъртност е регистрирана в областите Сливен (14.8‰), Видин (13.3‰) и Силистра (12.7‰).

Бракове и бракоразводи

През 2021 г. в област Добрич са регистрирани 797 юридически брака - с 81 повече спрямо предходната година, а коефициентът на брачност⁶ е 4.7‰.

През 2021 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 31.6 и 28.7 години. Спрямо предходната година средната възраст се увеличава с 0.5 години за жените, докато при мъжете тя се запазва.

Областите с най-много бракове на 1 000 души от населението са Разград - 5.6‰, Силистра - 4.9‰, и Добрич - 4.7‰, а най-нисък е коефициентът на брачност в област Перник - 2.4‰, Смолян - 2.5‰, и Кюстендил - 2.7‰.

⁴ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁵ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁶ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

Броят на разводите през 2021 г. е 252, или с 12 по - малко от регистрираните през 2020 година. От всички прекратени бракове 68.3% се отнасят за населението в градовете.

Най-голям е дялът на браковете, прекратени по „взаимно съгласие“ (68.3%), следват причините „несходство в характерите“ (18.3%) и „фактическа раздяла“ (11.9%).

Разводът не е бил първи за 9.1% от жените и 9.5% от мъжете, разтрогнали своите бракове през 2021 година.

Средната продължителност на брака до неговото прекратяване е 16.9 години.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. **През 2021 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на областта е намаляло с 2 804 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст, е минус 16.6%**⁷. Коэффициентът на естествения прираст в градовете е минус 15.2%, а в селата - минус 19.6%.

⁷ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.